

TEMATSKI INFORMATIVNI PREGLED V OKVIRU EVROPSKEGA SEMESTRA

OMEJITEV AGRESIVNEGA DAVČNEGA NAČRTOVANJA

1. UVOD

Agresivno davčno načrtovanje pomeni, da si davkoplačevalci zmanjšujejo davčne obveznosti z ureditvami, ki so lahko zakonite, vendar so v nasprotju z namenom prava. Vključuje tudi izkoriščanje vrzeli v davčnem sistemu in neskladij med davčnimi sistemi. Privede lahko tudi do dvojne neobdavčitve ali dvojnih odbitkov.

Boj proti agresivnemu davčnemu načrtovanju je ključnega pomena za zagotovitev prihodkov od davkov za javne naložbe, izobraževanje, zdravstveno varstvo in blaginjo, za zagotovitev pravične delitve bremena in ohranjanje davčne morale davkoplačevalcev ter ne nazadnje za preprečevanje izkrivljanja konkurence med podjetji.

EU je sprejela več ukrepov za boj proti agresivnemu davčnemu načrtovanju, vključno s sprejetjem direktive proti izogibanju davkom (v nadaljnjem besedilu: direktiva ATAD) in direktive ATAD 2, ki določa ukrepe za odpravo hibridnih neskladij¹ v zvezi z državami nečlanicami EU.

Da bi se povečala davčna preglednost, je Svet sprejel predlog Komisije za avtomatično izmenjavo informacij o davčnih stališčih, ki se bo začela v drugi polovici leta 2017. Svet je sprejel tudi

¹ Ureditve hibridnega neskladja izkoriščajo razlike v davčni obravnavi subjekta ali instrumenta v skladu z zakonodajo dveh ali več jurisdikcij, da bi dosegle dvojno neobdavčitev.

predlog Komisije za avtomatično izmenjavo informacij o poročilih po državah o multinacionalnih podjetjih. Avtomatična izmenjava se bo začela leta 2018. Komisija je junija 2017 sprejela predlog za pravila o obveznem razkritju shem agresivnega davčnega načrtovanja s strani posrednikov. Nedavno je bilo s kodeksom ravnanja² razveljavljenih ali spremenjenih več posebnih ureditev za obdavčitev intelektualne lastnine³. Seznam nekooperativnih davčnih jurisdikcij zunaj EU bi moral biti pripravljen decembra 2017. Skupna konsolidirana osnova za davek od dohodkov pravnih oseb⁴, ki jo je Komisija znova predlagala leta 2016, bi ponujala celovito rešitev za vprašanje preusmerjanja dobička, vendar pogajanja o njej še niso končana.

Kljub tem dosežkom vlade še vedno izgubljajo znatne zneske prihodkov zaradi

² Kodeks ravnanja na področju podjetniškega obdavčevanja je bil zasnovan leta 1997 za odkrivanje škodljivih davčnih ukrepov, ki neupravičeno vplivajo na lokacijo poslovne dejavnosti v Uniji. Kodeks ni pravno zavezujoč instrument, vendar ima vsekakor politično moč. S sprejetjem tega kodeksa so se države članice zavezale, da ne bodo uvedle novih škodljivih davčnih ukrepov in da bodo spremenile zakone ali prakse, ki se štejejo za škodljive glede na načela kodeksa.

³ Posebna ureditev za obdavčitev intelektualne lastnine (t. i. patent box) je posebna davčna ureditev za prihodke od pravic intelektualne lastnine.

⁴ Skupna konsolidirana osnova za davek od dohodkov pravnih oseb (CCCTB) je enoten sklop pravil za izračun obdavčljivega dobička podjetij v EU.

čezmejnega agresivnega davčnega načrtovanja. Poleg tega je zaradi čezmejne narave izogibanja davkom in povezovanja gospodarstev držav članic potreben usklajen pristop pri uporabi obstoječih pravil.

2. IZZIVI NA PODROČJU DAVČNE POLITIKE, S KATERIMI SE SREČUJEJO DRŽAVE ČLANICE

2.1. Gospodarske posledice agresivnega davčnega načrtovanja

2.1.1. Izguba prihodkov od davkov

Izogibanje davkom vsako leto stane več milijard evrov. Ocenjeno je bilo, da v EU izgube prihodkov zaradi preusmerjanja dobička znotraj EU znašajo približno 50–70 milijard EUR⁵. To pomeni 17 % prihodkov od davka od dohodkov pravnih oseb (CIT) (v letu 2013) in 0,4 % BDP (če se upošteva spodnja meja navedenega razpona). Vlade držav z erozijo davčne osnove so prisiljene povečati prihodke od drugih davkov, da se izognejo zmanjševanju prihodkov za reforme, namenjene spodbujanju rasti, in prerazporeditev.

Prakse agresivnega davčnega načrtovanja na enem ozemlju imajo učinke prelivanja na druga ozemlja. Dobički, preusmerjeni v eno državo članico ali prek nje, pomenijo izgubo davčne osnove za drugo državo članico. V Uniji kot celoti je izguba prihodkov od davkov očitna, čeprav se lahko prihodki od davkov v nekaterih posameznih državah članicah povečajo zaradi napihnjene davčne osnove, ki je posledica preusmerjanja dobička.

2.1.2. Neobstoj enakih konkurenčnih pogojev

Agresivno davčno načrtovanje tudi izkrivlja enake konkurenčne pogoje med podjetji, ki se uspešno izogibajo pravičnemu plačevanju svojega deleža davkov, in drugimi podjetji, ki nimajo dostopa do enakih možnosti čezmejnega

davčnega načrtovanja (večinoma domača in/ali manjša podjetja). Študije kažejo, da multinacionalna podjetja v državah z visokimi davki plačujejo približno 30 % nižje davke kot primerljiva domača podjetja⁶.

Nedavna študija kaže, da imajo podjetja, ki izvajajo agresivno davčno načrtovanje, koristi od morebitne znatno nižje dejanske obdavčitve v škodo družbe⁷. Multinacionalna podjetja, ki izvajajo davčno načrtovanje, imajo koristi od konkurenčne stroškovne prednosti, ki jim lahko omogoča pridobivanje tržnih deležev in povečevanje vstopnih ovir v škodo drugih podjetij. Obstajajo dokazi o povezavi med davčnim načrtovanjem in višjimi pribitki ter večjo koncentracijo industrije⁸. To lahko privede do neučinkovito visokih maloprodajnih cen.

2.1.3. Pomanjkanje pravičnosti in vpliv na moralo davkoplačevalcev

Agresivno davčno načrtovanje, ki ga izvajajo velike multinacionalke, negativno vpliva tudi na splošno moralo davkoplačevalcev. Tisti, ki izpolnjujejo svoje obveznosti in plačujejo davke, dojemajo agresivno davčno načrtovanje kot kršitev družbene pogodbe. Zavedanje o obstoju nepravičnih praks lahko spodbudi druge davkoplačevalce, da prenehajo izpolnjevati davčne obveznosti. Nedavni škandali so povzročili nezadovoljstvo javnosti zaradi vprašanja izogibanja davkom. Poleg tega lahko izguba prihodkov zaradi agresivnega davčnega načrtovanja vpliva na socialne izdatke, kot so dostop do kakovostnega izobraževanja, storitev zdravstvenega varstva ali socialnih storitev, ter na prerazporeditev. To povečuje neenakosti in lahko spodbuja dodatno nezadovoljstvo v družbi.

2.2. Glavni kanali agresivnega davčnega načrtovanja

Agresivno davčno načrtovanje se izvaja prek treh glavnih kanalov: (i)

⁵ Glej Dover, R., B. Ferrett B., D. Gravino, E. Jones in S. Merler (2015).

⁶ Glej Egger, P., W. Eggert in H. Winner (2010).

⁷ Glej Center za evropske ekonomske raziskave ZEW (2016).

⁸ Glej OECD (2015), str. 181.

preusmerjanja dolga, pri čemer se notranji dolg uporablja za umetno preusmerjanje dobička iz jurisdikcij z visokimi davki v jurisdikcije z nizkimi davki, (ii) **strateškega lociranja pravic intelektualne lastnine in neopredmetenih sredstev**, pri čemer se zelo mobilna neopredmetena sredstva umetno prenesejo v jurisdikcije z nizkimi davki, ter (iii) **zlorabe oziroma uporabe transfernih cen**, pri čemer so davčne osnove v jurisdikcijah z nizkimi davki umetno napihnjene na račun davčne osnove jurisdikcije z visokimi davki⁹. Poleg teh glavnih struktur lahko multinacionalna podjetja izkoriščajo določbe dvostranskih davčnih sporazumov za znižanje davkov in stroškov repatriacije dividend (izbiranje najugodnejšega sporazuma).

2.3. Glavni kazalniki agresivnega davčnega načrtovanja

2.3.1. Pravni kazalniki agresivnega davčnega načrtovanja

Kazalnike agresivnega davčnega načrtovanja je mogoče izpeljati iz nekaterih davčnih pravil ali njihovega neobstoja.

Neobstoj pravil o preprečevanje zlorab

Ta sklop kazalnikov se nanaša na neobstoj pravil, namenjenih boju proti izogibanju davkom. **Primeri pravil o preprečevanju zlorab so: pravila o omejitvi obresti in tanki kapitalizaciji ter pravila o nadzorovanih tujih družbah.** Cilj pravil o omejitvi obresti in tanki kapitalizaciji je odvracati od sklepanja umetnih dolžniških dogovorov, namenjenih zniževanju davkov, pravil o nadzorovanih tujih družbah pa odvracati od preusmerjanja dobička v države z nizkimi davki ali brez njih. Opozoriti je treba, da direktiva proti izogibanju davkom, ki jo je Svet sprejel julija 2016 in bo začela veljati leta 2019 – sicer z nekaj izjemami –, določa pravila o omejitvi

obresti in pravila o nadzorovanih tujih družbah za vse države EU.

Pasivni kazalniki

Ta sklop kazalnikov se nanaša na davčna pravila, ki sama po sebi ne spodbujajo nobene strukture agresivnega davčnega načrtovanja ali navajajo k njej, vendar brez njih struktura agresivnega davčnega načrtovanja ne deluje. **Pomemben primer so davčni odtegljaji.** Namen neobstoja davčnih odtegljajev je običajno preprečevati dvojno obdavčitev. Vendar lahko v nekaterih okoliščinah tudi olajša agresivno davčno načrtovanje. Obstoj davčnih odtegljajev preprečuje preusmerjanje dobička v jurisdikcije zunaj EU brez plačila davka in tako odvraca od agresivnega davčnega načrtovanja ali ga ovira, čeprav lahko vodi do dvojne obdavčitve ali obremenjujočih zahtev za njeno preprečevanje.

Aktivni kazalniki

Nekateri davčni režimi lahko sami spodbujajo ali olajšujejo strukture agresivnega davčnega načrtovanja. Davčna pravila je treba oceniti za vsak primer posebej, da se lahko sprejme sklep o njihovi povezavi s praksami agresivnega davčnega načrtovanja. Za tako oceno je potrebna podrobna analiza dejanske zasnove in uporabe davčnega pravila, pri tem pa je treba upoštevati, koliko so davčna pravila zaščitena, npr. z določbami o preprečevanju zlorab.

2.3.2. Ekonomski kazalniki agresivnega davčnega načrtovanja

Za odkrivanje dokazov o praksah agresivnega davčnega načrtovanja se lahko uporablja več ekonomskih kazalnikov. Na primer, države, ki se uporabljajo v strukturah agresivnega davčnega načrtovanja, imajo (neobičajno) intenzivne finančne tokove. Zato je pomembno proučiti morebitno nepovezanost finančnih dejavnosti in dejanskih gospodarskih dejavnosti. Pomembni so kazalniki, kot so

⁹ Za boljše razumevanje, kako multinacionalna podjetja strukturirajo svoje sheme izogibanja davkom, glej Ramboll Management Consulting and Corit Advisory (2015).

celotne neposredne tuje naložbe¹⁰ (NTI), NTI subjektov za posebne namene in posebni tokovi finančnih prihodkov, kot so tokovi dividend, obresti in/ali licenčnin, izraženi kot delež BDP.

Neposredne tuje naložbe prikazujejo čezmejne naložbe med povezanimi podjetji. Čeprav neposredne tuje naložbe same po sebi niso kazalniki izogibanja davkom, je lahko del teh naložb rezultat praks izogibanja davkom. Tokovi licenčnin izražajo lokalizacijo intelektualne lastnine in neopredmetenih sredstev. Drugi pomembni kazalniki so med drugim prihodki iz naslova davka od dohodka pravnih oseb kot delež BDP, odstopanja od povprečnih dvostranskih uvoznih cen¹¹ in kazalniki izbiranja najugodnejšega sporazuma.

Prihodki iz naslova davka od dohodkov pravnih oseb kot delež BDP kažejo, da lahko nekatere države ustvarijo izredno visoke prihodke iz naslova davka od dohodkov pravnih oseb.

Na podlagi odstopanj od povprečnih dvostranskih uvoznih cen je mogoče odkriti, ali je cena blaga previsoka ali prenizka. Nekatere države običajno uvažajo enake vmesne proizvode po različnih cenah, nekatere po nižji ceni, zlasti če gre za podjetja v državah z nizkimi davki, nekatere pa po višji ceni, zlasti če gre za podjetja v državah z visokimi davki. To je lahko kazalnik prirejanja transfernih cen in znak erozije davčne osnove v nekaterih državah z visokimi davki.

¹⁰ Neposredne tuje naložbe so kategorija mednarodnih naložb, pri katerih subjekt s sedežem v eni državi (neposredni vlagatelj), pridobi trajni delež v podjetju s sedežem v drugi državi (podjetje za neposredne naložbe), tudi prek subjekta za posebne namene, tj. pravnega subjekta, ustanovljenega za izpolnitev ozko določenih, posebnih ali začasnih ciljev. Podjetje za neposredne naložbe je podjetje, v katerem ima neposredni vlagatelj v lasti 10 % ali več navadnih delnic ali glasovalnih pravic (ali enakovreden delež v primeru nekorporativnega podjetja).

¹¹ Nanašajo se na odstopanja od povprečne cene proizvodov, ki so predmet dvostranskih trgovinskih tokov (med dvema državama).

Kazalniki izbiranja najugodnejšega sporazuma izražajo dejstvo, da se lahko z uporabo kombinacije sporazumov znižajo stroški repatriacije dividend. Multinacionalna podjetja se namesto za neposredne naložbe v državi gostiteljici odločijo za naložbe prek tretje države, da bi izkoristila določbe sporazuma, ki med državo gostiteljico in matično državo naložbe ne veljajo.

Čeprav nobeden od kazalnikov sam po sebi ne kaže neizpodbitne vzročnosti, kar zadeva agresivno davčno načrtovanje, se lahko uporabljajo kot del dokazov, saj razkrivajo obstoj strukture agresivnega davčnega načrtovanja.

3. VZVODI POLITIKE ZA OBRAVNAVANJE IZZIVOV NA PODROČJU DAVČNE POLITIKE

Države članice se lahko proti davčnim zlorabam borijo z okrepitvijo pravnega okvira in reformiranjem nacionalnih režimov, ki lahko vodijo do agresivnega davčnega načrtovanja, pa tudi s povečanjem sodelovanja in preglednosti. Pomembno je tudi vzpostaviti kulturo izpolnjevanja davčnih obveznosti. To poglavje se osredotoča na prvi vidik, tj. krepitev pravnega okvira in reformiranje nacionalnih režimov, in sicer z izvajanjem strogih pravil o preprečevanju izogibanja davkom, spreminjanjem pravil, ki lahko posredno spodbujajo agresivno davčno načrtovanje, in obravnavanjem nacionalnih režimov, ki olajšujejo agresivno davčno načrtovanje.

3.1. Izvajanje strogih pravil za preprečevanje izogibanja davkom

Kot je pojasnjeno zgoraj, je nedvoumen cilj pravil o preprečevanju zlorab preprečevanje struktur agresivnega davčnega načrtovanja. Potrebno je hitro izvajanje pravil o preprečevanju zlorab. Čeprav bo z direktivo ATAD leta 2019¹² uvedenih pet pravil o preprečevanju zlorab, pa sedanji neobstoj navedenih pravil v nekaterih državah članicah zdaj EU ne ščiti pred

¹² Nekatere določbe se bodo začele uporabljati na drug datum.

praksami agresivnega davčnega načrtovanja.

3.2. Spreminjanje pravil, ki se lahko zlorablajo in lahko vodijo do agresivnega davčnega načrtovanja

Ustrezno vzpostavljeni davčni odtegljaji za tretje države bi bili lahko učinkovito orodje za boj proti agresivnemu davčnemu načrtovanju.

Vsaka država članica vzpostavi davčne odtegljaje za vsako vrsto finančnega toka (obresti, dividende in licenčnine).

3.3. Obravnavanje nacionalnih režimov, ki olajšujejo agresivno davčno načrtovanje

Evropski semester omogoča obravnavanje nacionalnih davčnih praks, ki spodbujajo čezmejno agresivno davčno načrtovanje ali ga olajšujejo, vendar jih je težko obravnavati z obstoječimi orodji (kot so direktive ali kodeksi ravnanja).

4. NAVZKRIŽNO PREVERJANJE STANJA

4.1. Izvajanje strogih pravil za preprečevanje izogibanja davkom

V spodnji preglednici je prikazano, ali dve vrsti **pravil o preprečevanju zlorab**, tj. pravil o omejitvi obresti in tanki kapitalizaciji, v državah članicah **obstajata ali ne**. Z direktivo ATAD se uvajajo pravila o preprečevanju zlorab, vključno s pravili o nadzorovanih tujih družbah in pravili o omejitvi obresti. Vendar lahko države članice v primeru pravil o omejitvi obresti izvajanje določb o pravilih o omejitvi obresti iz direktive ATAD odložijo do leta 2024, če imajo enako učinkovita nacionalna pravila.

Preglednica 1: Pregled nekaterih pravil o preprečevanju izogibanja davkom, ki v nacionalnih zakonodajah držav članic manjkajo, 2017

	BE	BG	CY	EE	HR	LU	MT	NL	RO	SI	AT	CZ	IE	LV	LT	PL	SK	DE	EL	FI	HU	PT	FR	IT	SE	UK	DK	ES	
Pravila o omejitvi obresti ali tanki kapitalizaciji	✓	✓	✗	✗	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Pravila o nadzorovanih tujih družbah	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✓	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	

Vir: Ramboll Management Consulting and Corit Advisory (2015).

4.2. Spreminjanje pravil, ki jih je mogoče zlorabiti in ki lahko vodijo do agresivnega davčnega načrtovanja

Nekatere države članice nimajo davčnih odtegljajev za tretje države,

ki bi lahko ščitili njihov davčni sistem pred praksami agresivnega davčnega načrtovanja, ki izkoriščajo tokove obresti, dividend in/ali licenčnih. Druge države članice pa jih že imajo.

Preglednica 2: Davčni odtegljaji v državah članicah EU za jurisdikcije tretjih držav, 2017

	HU	MT	CY	EE	LU	NL	IE	UK	AT	DE	FI	SE	BE	BG	CZ	DK	EL	ES	FR	HR	IT	LT	LV	PL	PT	RO	SI	SK	
Licenčnine	✗	✗	✓	✓	✗	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Obresti	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✓	✓	✗	✗	✗	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Dividende	✗	✗	✗	✗	✓	✓	✗	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Vir: ZEW (2016), s posodobitvami na podlagi nacionalnih reform.

Opombe:

(1) V zgornji preglednici so predstavljene domače stopnje davčnih odtegljajev (WHT), tj. stopnje, ki so določene v nacionalni zakonodaji o davku od dohodkov pravnih oseb. Niso torej upoštevane stopnje WHT, opredeljene v sporazumih o dvojnem obdavčenju.

(2) Križec pomeni, da država članica ne uporablja davčnih odtegljajev (ki presegajo 0 %).

4.3. Obravnavanje nacionalnih režimov, ki olajšujejo agresivno davčno načrtovanje

Nekatere države članice so sprejele ukrepe za prilagoditev svojih posebnih ureditev za obdavčitev intelektualne lastnine v skladu z ukrepom 5 projekta o eroziji davčne osnove in preusmerjanju dobička¹³, kot je bil potrjen s kodeksom ravnanja na področju podjetniškega obdavčevanja.

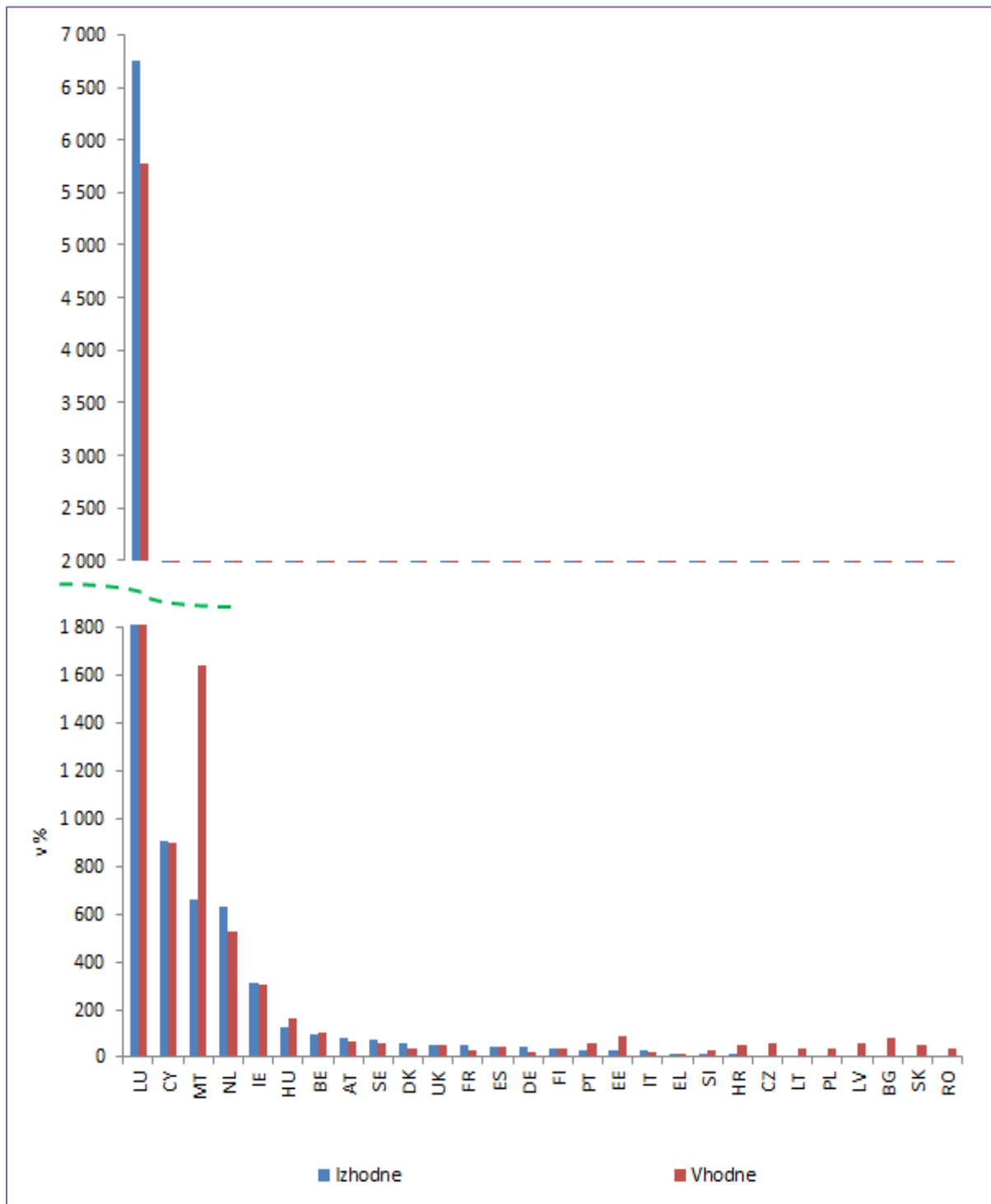
Nekatere nacionalne režime je treba še pregledati, da se multinacionalnim podjetjem prepreči uporaba agresivnega davčnega načrtovanja. V zgoraj navedeni Rambollovi študiji iz leta 2015 je opredeljenih več takih pravil, navedena pa je tudi njihova razširjenost v državah članicah. Vendar je treba davčna pravila oceniti za vsak primer posebej, preden se sprejme kakršen koli sklep o njihovi povezavi s praksami agresivnega davčnega načrtovanja.

4.4. Pregled najnovjših ekonomskih kazalnikov agresivnega davčnega načrtovanja

V nadaljevanju so navedeni najnovjši podatki za nekatere glavne ekonomske kazalnike.

¹³ Projekt o eroziji davčne osnove in preusmerjanju dobička (BEPS), ki ga vodita skupina G-20 in OECD, določa številne ukrepe za odpravo strategij davčnega načrtovanja, ki izkoriščajo vrzeli in neskladja v davčnih pravilih za umetno preusmerjanje dobičkov na lokacije z nizkim davkom ali brez njega, kjer gospodarske dejavnosti ni ali pa je zelo šibka.

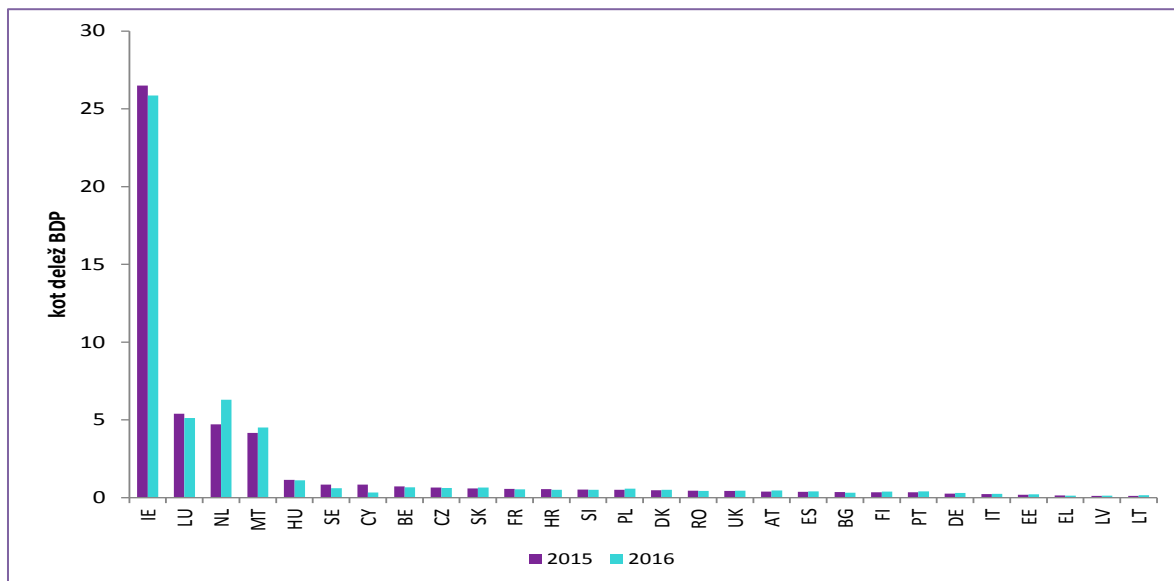
Graf 1: Stanja NTI kot delež BDP, 2015

Vir: Evropska komisija (v pripravi), Eurostat.

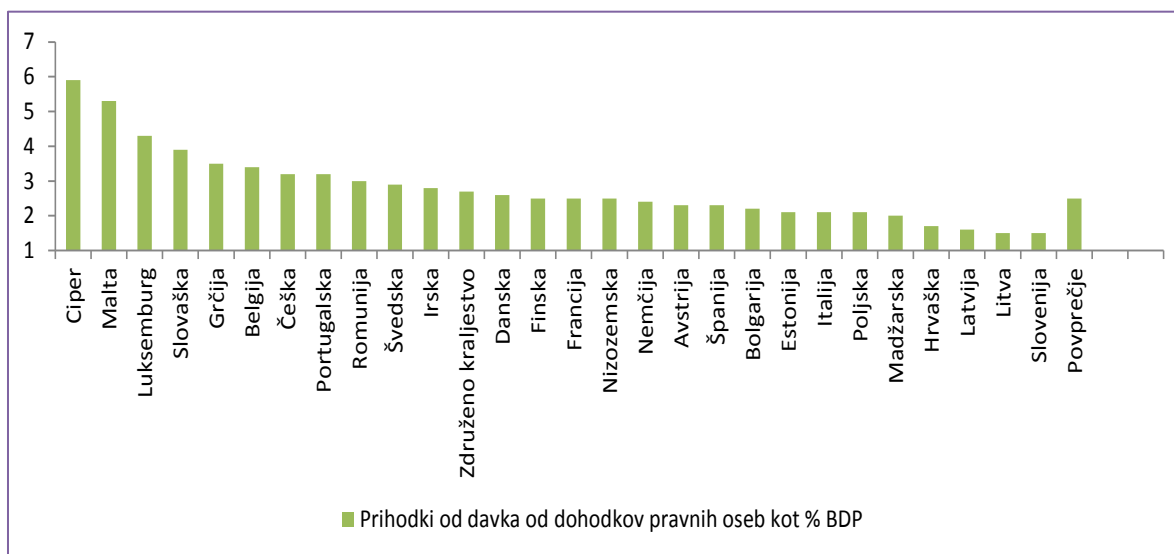
Opombe: (1) Vhodne NTI ali neposredne naložbe v gospodarstvu poročevalca (DIRE) se nanašajo na naložbe tujcev v podjetja s sedežem v gospodarstvu poročevalca. Izhodne NTI ali neposredne naložbe v tujini (DIA) predstavljajo naložbe rezidenčnih subjektov v povezanih podjetjih v tujini. (2) Stanja NTI kažejo vrednost naložbe ob koncu obdobja.

Graf 2: Plačani stroški (obremenitev) za uporabo intelektualne lastnine kot delež BDP

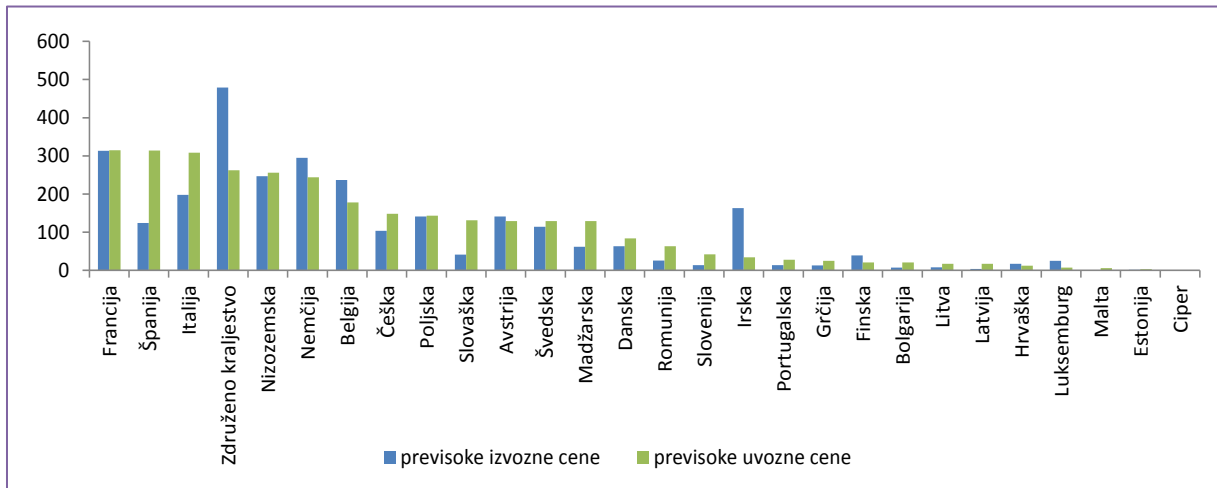
Vir: Evropska komisija (v pripravi), Eurostat.

Graf 3: Davek od dohodkov pravnih oseb kot delež BDP, 2015

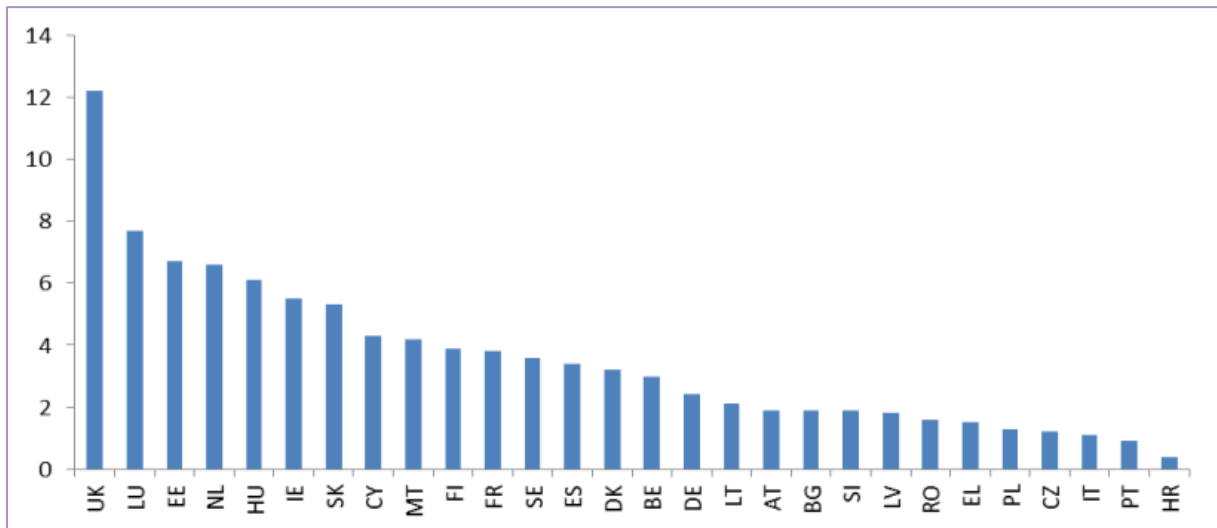
Vir: Evropska komisija (2017).

Graf 4: Odstopanja od povprečnih dvostranskih cen v letu 2015

Vir: IHS (v pripravi).

Graf 5: Privlačnost izbiranja najugodnejšega sporazuma: indeks centralnosti

Vir: van't Riet in Lejour (2017), IHS (v pripravi).

Opombe: indeks centralnosti se nanaša na delež davčno optimalnih poti repatriacije, tehtan z BDP, ki vključujejo ustrezno državo.

5. UPORABNI VIRI

- Dover, R., B. Ferrett B., D. Gravino, E. Jones in S. Merler (2015) „Bringing transparency, coordination and convergence to corporate tax policies in the European Union“ (Zagotovitev preglednosti, usklajevanja in zbliževanja za politike obdavčitve dohodkov pravnih oseb v Evropski uniji), študija za Službo Evropskega parlamenta za raziskave, 2015.
- Egger, P., W. Eggert in H. Winner (2010), „Saving Taxes through Foreign Plant Ownership“ (Varčevanje pri davkih z lastništvom tujih podjetij), *Journal of International Economics*, 81: 99–108.
- Evropska komisija (v pripravi), „Tax Policies in the European Union: 2017 Survey“ (Davčne politike v Evropski uniji: raziskava iz leta 2017).
- Evropska komisija (2017), „Taxation trends in the European Union: 2017 Edition“ (Trendi obdavčitve v Evropski uniji: izdaja za leto 2017), Luxembourg.
- IHS (v pripravi), Aggressive tax planning indicators (Kazalniki agresivnega davčnega načrtovanja).
- OECD (2015), „Measuring and Monitoring BEPS, Action 11- 2015 Final Report“ (Merjenje in spremljanje erozije davčne osnove in preusmerjanja dobička, ukrep 11 – končno poročilo za leto 2015), projekt OECD in skupine G-20 o eroziji davčne osnove in preusmerjanju dobička, OECD Publishing, Pariz.
- Ramboll Management Consulting and Corit Advisory (2015), „Study on Structures of Aggressive Tax Planning and Indicators“ (Študija o strukturah agresivnega davčnega načrtovanja in kazalnikih), Taxation Paper št. 61.
- van't Riet in Lejour (2017), „Optimal Tax Routing: Network Analysis of FDI diversion“ (Optimalno usmerjanje davka: mrežna analiza preusmerjanja NTI), dokument za razpravo CPB št. 349.
- ZEW, Center za evropske ekonomske raziskave (2016), „The Impact of Tax Planning on Forward-Looking Effective Tax Rates“ (Vpliv davčnega načrtovanja na v prihodnost usmerjene dejanske davčne stopnje), Taxation Papers št. 64.
- Sveženj proti izogibanju davkom
http://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation/company_tax/anti_tax_avoidance/index_en.htm.
- Skupna konsolidirana osnova za davek od dohodkov pravnih oseb (CCCTB)
https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/company-tax/corporate-tax-reform-package_en_en.

Datum: 20. november 2017